

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АвіАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

Алла АДАМЕНКО

« ____ » _____ 20__р.

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки фахового молодшого бакалавра

Назва освітньо-професійного ступеня

спеціальності 051 Економіка

Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

Підпис

Д. Шевченко — Викара

Схвалено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «08» 09 2022р.

Голова циклової комісії

Підпис

С. Жуковий

Прізвище та ініціали

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи охорони праці» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності «Економіка»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці, необхідні для практичної роботи на виробничих підприємствах.

Міждисциплінарні зв'язки: вивченню навчальної дисципліни «Основи охорони праці» передують дисципліни «Безпека життєдіяльності» та основні дисципліни професійно-орієнтованого циклу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Виробниче середовище і його вплив на людину.
2. Державне управління охороною праці в Україні.
3. Нормативно-правове регулювання охорони праці.
4. Управління охороною праці на виробництві.
5. Умови праці на виробництві, їх класифікація і нормування.
6. Виробничі шкідливості й методи захисту людини від їх негативного впливу.
7. Аналіз і профілактика профзахворювань та виробничого травматизму.
8. Правила охорони праці під час експлуатації ЕОМ.
9. Економічні аспекти охорони праці.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи охорони праці» є надання знань, умінь, здатностей для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємстві, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання всіх необхідних заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи охорони праці» полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні конструкційні положення про охорону праці;
- кодекс законів про працю;
- структуру системи стандартів безпеки праці, ДСТУ 2156-93; ДСТУ 2272-93;
- систему управління охороною праці;
- функції органів державного нагляду та суспільного контролю за дотриманням законодавства про працю;

– методи якісного та кількісного аналізу небезпеки в системі «людина — промислове середовище» і при взаємодії промисловості на навколишнє середовище; оцінки величин ризику та їх прояви ДСТП 2429-94;

– методи вибору захисних засобів людини й природного середовища на основі альтернативних рішень з розрахунком їх економічної ефективності ДСТУ 2299-93;

– організаційні основи ліквідації наслідків дії небезпечної промисловості на людину і природне середовище;

– методи та прилади контролю параметрів умов праці ДСТУ 2293-99;

– методи та розрахунку значень промислових викидів;

– методи та засоби раціонального використання конструкційних, технологічних матеріалів, електроенергії, води та інших природних ресурсів;

вміти:

– комплексно оцінювати вплив чинників виробничого середовища на здоров'я і працездатність людини;

– визначати ступінь шкідливості й небезпечності праці і відносити робоче місце до відповідної категорії;

– складати акт про нещасний випадок на виробництві;

– розраховувати чисельність працівників служби охорони праці на підприємстві;

– аналізувати стан безпеки праці на робочих місцях;

– застосовувати первинні засоби пожежегасіння на випадок пожежі;

– складати комплексний план поліпшення умов охорони праці та санітарно-оздоровчих заходів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **54** годин за навчальним планом.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Тема 1. Виробниче середовище і його вплив на людину

Фактори виробничого середовища, важкості і напруженості трудового процесу. Комплексна оцінка чинників виробничого середовища та їхнього впливу на здоров'я і працездатність людини.

Предмет, місце і значення курсу серед дисциплін фундаментальної підготовки фахівців з економіки. Взаємозв'язки курсу з суміжними дисциплінами. Завдання та структура курсу «Основи охорони праці».

Тема 2. Державне управління охороною праці в Україні

Органи державного управління охороною праці. Компетенції та повноваження органів управління, їх функції. Основні функції та завдання управління охороною праці. Управління охороною праці на підприємстві та обов'язки роботодавця. Організація служби охорони праці. Положення про СОП. Комісія з охорони праці підприємства, Положення про комісію. Атестація робочих місць за умовами праці. Регулювання охорони праці в колективному договорі. Комплексні плани підприємства щодо поліпшення стану охорони праці.

Органи державного нагляду за охороною праці. Основні повноваження і права органів державного нагляду за охороною праці, відповідальність посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці щодо виконання покладених на них обов'язків.

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Уповноважені трудових колективів. Типове положення про роботу уповноважених трудових колективів з питань охорони праці, формування складу уповноважених, їх навчання, функціональні обов'язки, права, гарантування прав та діяльності уповноважених з питань охорони праці.

Повноваження і права профспілок у здійсненні контролю за додержанням законодавства про охорону праці.

Тема 3. Нормативно-правове регулювання охорони праці

Основні законодавчі акти про охорону праці. Принципи державної політики в галузі охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Соціальне страхування від нещасних випадків. Пільги та компенсації за умовами праці. Обов'язки роботодавця та працівника щодо виконання вимог нормативних актів з охорони праці. Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти з охорони праці. Стандарти ССБТ. Нормативні акти з охорони праці підприємства. Відповідальність за порушення вимог нормативних актів з охорони праці.

Чинні міжгалузеві і галузеві нормативні акти про навчання з питань охорони праці, основні їх положення щодо реалізації системи безперервної освіти в галузі охорони праці.

Основні науково-методичні принципи побудови системи безперервної освіти в галузі охорони праці, її цільові функції та методологічні основи.

Обов'язки і відповідальність роботодавця щодо виконання чинних нормативів про навчання з питань охорони праці.

Пропаганда охорони праці: мета, завдання, форми, методи пропаганди знань та передового досвіду з питань охорони праці.

Активні методи і засоби навчання та пропаганди охорони праці, пріоритетні напрями їх використання.

Тема 4. Управління охороною праці на виробництві

Суть й основні завдання охорони праці на виробництві. Організаційна структура управління охороною праці на виробництві. Служби охорони праці на підприємствах, їх права та обов'язки. Організація громадського контролю за станом охорони праці. Колективний договір підприємства та його значення для охорони праці. Аналіз і оцінка стану охорони праці. Планування та організація виконання заходів з охорони праці. Номенклатурні заходи щодо охорони праці. Комплексний план поліпшення умов охорони праці та санітарно-оздоровчих заходів.

Тема 5. Умови праці на виробництві, їх класифікація і нормування

Умови праці як соціально-економічна категорія. Управління умовами праці. Класифікація чинників, які впливають на формування умов праці. Елементи умов праці. Оптимальні, шкідливі і небезпечні умови праці.

Санітарні норми, їх види та класифікація. Гранично допустимі рівні виробничих факторів (ГДР). Гранично допустима концентрація (ГДК) шкідливих речовин у повітрі. Допустимий рівень виробничих чинників.

Застосування санітарних норм для аналізу та поліпшення умов праці. Визначення ступеня шкідливості й небезпечності праці та її характеру за гігієнічною класифікацією. Обґрунтування віднесення робочого місця до відповідної категорії залежно від рівня умов праці.

Пільги та компенсації працівникам залежно від умов праці.

Тема 6. Виробничі шкідливості, методи захисту людини від їх негативного впливу

Визначення і класифікація виробничих шкідливостей. Мікроклімат виробничих приміщень. Вплив мікроклімату на організм людини. Промисловий пил, шкідливі хімічні речовини та їх вплив на людину. Шум, вібрація, інфразвук, ультразвук. електромагнітні поля, випромінювання та їх вплив на здоров'я людини. Техніко-економічна оцінка впливу шкідливих чинників на ефективність праці робітників. Методи захисту людини від негативного впливу шкідливого виробництва.

Тема 7. Аналіз, і профілактика профзахворювань та виробничого травматизму

Виробничі травми та профзахворювання. Основні причини їх виникнення, показники для оцінки. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві. Моделювання виробничих ситуацій при розслідуванні причин нещасного випадку.

Методи аналізу визначення матеріальних наслідків травматизму та профзахворювань. Основні технічні та організаційні засоби і заходи щодо боротьби з травматизмом і профзахворюваннями.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які причинили втрату працездатності».

Тема 8. Правила охорони праці під час експлуатації ЕОМ.

Основні вимоги до користувачів ЕОМ з охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки. Вимоги охорони праці до приміщення для роботи з ЕОМ.

Вимоги охорони праці до робочого місця користувачів ОЕМ.

Вимоги охорони праці до режиму праці і відпочинку, техніки безпеки до користувачів ЕОМ. Відповідальність. Дії працівників у разі ураження електричним струмом. Дії працівників у разі виникнення пожежі.

Тема 9. Економічні аспекти охорони праці

Економічне значення поліпшення умов та охорони праці в ринковій системі господарювання.

Показники витрат і ефективності заходів щодо поліпшення умов та охорони праці на підприємстві.

Методи оцінки соціальної та економічної ефективності заходів з удосконалення умов та охорони праці.

Економічне стимулювання поліпшення умов та охорони праці.

3. Рекомендована література

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
3. Закон України «Про пожежну безпеку».
4. Постанова КМ України від 30.11.2012 р. №1232 «Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
5. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. №15.
6. Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. -2-ге вид., допов. І перероб. – К. Основа,2006. – 444 с.
7. Протоєрейський О.С., Запорожець О.І. Охорона праці в галузі: Навч. Посіб. – К.: Книжкове видання НАУ, 2005.- 268 с.
8. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ МОЗ України від 27.12.2001 №528.
 1. Буріченко Л.А., Гулявець В.Д., Охорона праці в авіації. – К., 2003, 445 с.
 2. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці, – Л. 2002, 317 с.
 3. Законодавство України про охорону праці в 3-х томах. – К., 1995, 600 с.
 4. Керб Л.П. Основи охорони праці – К., 2001, 252 с.
 5. Кодекс законів про працю України. – К., 1997, 117 с.
 6. Конституція України. – К., 1996.
 7. Купчик М.П., Гандзюк М.П., Степанець І.Ф. Основи охорони Праці. – К., 2000, 240 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен,

5. Засоби діагностики успішності навчання комплексний державний екзамен